

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 17 oktober 2013*

”Förordning (EG) nr 44/2001 — Artikel 15.1 c — Behörighet vid konsumenttvister —
Eventuell begränsning av behörigheten till distansavtal — Orsakssamband mellan å ena sidan den
kommersiella verksamhet eller den yrkesverksamhet som via internet riktas till den medlemsstat där
konsumenten har hemvist och, å andra sidan, avtalets ingående”

I mål C-218/12,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Landgericht
Saarbrücken (Tyskland) genom beslut av den 27 april 2012, som inkom till domstolen den
10 maj 2012, i målet

Lokman Emrek

mot

Vlado Sabranovic,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden M. Ilešič samt domarna C.G. Fernlund, E. Jarašiūnas, A.
Ó Caoimh, C. Toader (referent) och E. Jarašiūnas,

generaladvokat: P. Cruz Villalón,

justitiesekreterare: handläggaren A. Impellizzeri,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 25 april 2013,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Lokman Emrek, genom M. Kurt, Rechtsanwalt,
- Vlado Sabranovic, genom M. Mauer, Rechtsanwältin,
- Belgiens regering, genom T. Materne och J. C. Halleux, båda i egenskap av ombud,
- Frankrikes regering, genom B. Beaupère-Manokha, i egenskap av ombud,
- Luxemburgs regering, genom P. Frantzen och C. Schiltz, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

— Europeiska kommissionen, genom A.-M. Rouchaud-Joët och M. Wilderspin, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 18 juli 2013 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 15.1 c i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Lokman Emrek och Vlado Sabranovic angående garantianspråk till följd av ett avtal om försäljning av ett begagnat fordon.

Tillämpliga bestämmelser

- 3 Enligt skäl 11 i förordning nr 44/2001 måste "[b]ehörighetsbestämmelserna ... uppfylla kravet på förutsebarhet och bygga på den allmänna principen om svarandens hemvist, och det måste alltid kunna gå att bestämma vilken domstol som är behörig utifrån denna princip, utom i vissa bestämda fall när tvistens art eller hänsynen till partsautonomin gör det berättigat att använda någon annan anknytning. I fråga om juridiska personer bör hemvisten definieras autonomt så att de gemensamma reglerna blir klara och behörighetskonflikter kan undvikas."
- 4 Enligt skäl 13 i förordningen bör, vid försäkrings-, konsument- och anställningsavtal, den svagare parten skyddas genom behörighetsbestämmelser som är förmånligare för dennes intressen än de allmänna bestämmelserna.
- 5 Enligt artikel 2.1 i förordningen ska talan mot den som har hemvist i en medlemsstat väckas vid domstol i den medlemsstaten, oberoende av i vilken stat han har medborgarskap.
- 6 För talan som avser avtal gäller enligt punkt 1 a i artikel 5 i förordning nr 44/2011 att behörig domstol ska vara den på uppfyllelseorten för den förpliktelse som talan avser.
- 7 Artikel 15.1 i nämnda förordning har följande lydelse:

"Om talan avser avtal som har ingåtts av en person, konsumenten, för ändamål som kan anses ligga utanför hans affärsverksamhet eller yrkesverksamhet, gäller i fråga om behörigheten, om inte annat följer av föreskrifterna i artikel 4 och artikel 5.5, bestämmelserna i detta avsnitt

...

- c) i övriga fall, om avtalet har ingåtts med en person som bedriver kommersiell verksamhet eller yrkesverksamhet i den medlemsstat där konsumenten har hemvist eller, på något sätt, riktar sådan verksamhet till den medlemsstaten eller flera stater, däribland den medlemsstaten, och avtalet faller inom ramen för sådan verksamhet."
- 8 I artikel 16.1 och 16.2 i förordning nr 44/2001 föreskrivs följande:

"1. Konsumenten får väcka talan mot den andra avtalsparten antingen vid domstolarna i den medlemsstat där denne har hemvist eller vid domstolen i den ort där konsumenten har hemvist.

2. Talan mot en konsument får av den andra avtalsparten väckas endast vid domstolarna i den medlemsstat där konsumenten har hemvist.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 9 Av beslutet om hänskjutande framgår att Lokman Emrek, med hemvist i Saarbrücken (Tyskland), vid tidpunkten för omständigheterna i det nationella målet önskade förvärva en begagnad bil.
- 10 Vlado Sabranovic driver handel med begagnade bilar i sitt företag med firma Vlado Automobiles Import-Export i Spicheren (Frankrike), som är en stad belägen nära den tyska gränsen. Vid nämnda tidpunkt hade han en webbplats med uppgifter om företaget, bland annat franska telefonnummer och ett tyskt mobiltelefonnummer, med angivande av respektive internationella förvalsnummer.
- 11 Lokman Emrek, som genom bekanta och inte genom företagets webbplats fått uppgift om Vlado Sabranovics företag och möjligheten att där förvärva en bil, begav sig till företagets affärslokaler i Spicheren.
- 12 Lokman Emrek ingick där i egenskap av konsument den 13 september 2010 ett skriftligt avtal med Vlado Sabranovic om köp av ett begagnat fordon.
- 13 Lokman Emrek väckte sedermera talan vid Amtsgericht Saarbrücken (Tyskland), och framställde vissa garantianspråk mot Vlado Sabranovic. Lokman Emrek gjorde gällande att Amtsgericht Saarbrücken var behörig domstol enligt artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001, eftersom den domstolen är internationellt behörig att pröva en sådan talan. Webbplatsens utformning visar nämligen att Vlado Sabranovics kommersiella verksamhet också var riktad till Tyskland.
- 14 Amtsgericht Saarbrücken avvisade Lokman Emreks talan med hänvisning till att artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 inte var tillämplig i målet eftersom Vlado Sabranovic inte i den mening som avses i den bestämmelsen riktade sin kommersiella verksamhet till Tyskland.
- 15 Lokman Emrek överklagade detta beslut till Landgericht Saarbrücken och gjorde gällande att det enligt artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 inte krävs styrkande av att det föreligger ett orsakssamband mellan den kommersiella verksamhet som riktas till konsumentens medlemsstat och avtalets ingående. Enligt bestämmelsen krävs inte heller att avtalet ingås på distans.
- 16 Enligt Landgericht Saarbrücken är det i det nationella målet utrett att Vlado Sabranovics kommersiella verksamhet var riktad till Tyskland. Inte minst uppgiften om det internationella förvalsnumret till Frankrike och det tyska mobiltelefonnumret gav intryck av att denna näringsidkare även söker kunder utanför Frankrike, däribland sådana som befinner sig i det område i Tyskland som gränsar till Frankrike.
- 17 Enligt Landgericht Saarbrücken kan tillämpningen av artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 visserligen inte anses förutsätta att ett distansavtal har ingåtts, men för att förhindra att tillämpningsområdet för nämnda bestämmelse utvidgas krävs det dock att näringsidkarens webbplats åtminstone föranlett avtalets faktiska ingående med konsumenten. Enligt Landgericht Saarbrücken bör denna bestämmelse därför inte vara tillämplig när konsumenten ”av en tillfällighet” ingår avtal med en ”näringsidkare”.

18 Det är mot denna bakgrund som Landgericht Saarbrücken har beslutat att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

- ”1) Krävs det som ytterligare oskrivet rekvisit enligt artikel 15.1 c i [förordning nr 44/2001] – i fall där näringsidkarens webbplats riktas till den medlemsstat där konsumenten har hemvist – att konsumenten motiverades att ingå avtalet genom den av näringsidkaren drivna webbplatsen och att det måste föreligga ett orsakssamband mellan webbplatsen och avtalsslutet?
- 2) För det fall att det krävs ett orsakssamband mellan rekvisitet att verksamheten ska riktas till den medlemsstat där konsumenten har hemvist och avtalsslutet: Krävs det enligt artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 dessutom att ett distansavtal ingås?”

Prövning av tolkningsfrågorna

- 19 Domstolen erinrar inledningsvis om att den i sin dom av den 6 september 2012 i mål C-190/11, Mühlleitner redan har besvarat den andra tolkningsfråga som den hänskjutande domstolen ställt i förevarande mål, genom fastställandet av att artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 ska tolkas så, att den inte kräver att avtalet mellan konsumenten och näringsidkaren ingåtts på distans.
- 20 Prövningen i förevarande mål ska därför endast avse den första frågan, med vilken den hänskjutande domstolen önskar få klarhet i huruvida artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 ska tolkas så, att den förutsätter att det föreligger ett orsakssamband mellan det medel som används för att rikta den kommersiella verksamheten eller yrkesverksamheten till den medlemsstat där konsumenten har hemvist, exempelvis en webbplats, och ingående av avtalet med konsumenten.
- 21 Domstolen konstaterar i detta hänseende för det första att enligt artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 krävs inte uttryckligen för tillämpningen av denna bestämmelse att det föreligger ett sådant orsakssamband.
- 22 Det följer nämligen av bestämmelsens lydelse att den är tillämplig när två rekvisit är uppfyllda. Dels krävs att näringsidkaren bedriver den kommersiella verksamheten eller yrkesverksamheten i den medlemsstat där konsumenten har hemvist eller att näringsidkaren, på något sätt, riktar sådan verksamhet till hemvistmedlemsstaten eller flera stater, däribland hemvistmedlemsstaten, och för det andra att avtalet faller inom ramen för sådan verksamhet.
- 23 Domstolen har redan slagit fast att det väsentliga rekvisitet för tillämpningen av artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 fortfarande är att kommersiell verksamhet eller yrkesverksamhet riktas till den stat där konsumenten har hemvist (domen i det ovannämnda målet Mühlleitner, punkt 44), och den hänskjutande domstolen anser i förevarande fall att detta rekvisit är uppfyllt.
- 24 Vad för det andra gäller den teleologiska tolkningen av artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001, ska det noteras att tillägget av nämnda oskrivna rekvisit, att det ska föreligga ett sådant orsakssamband som det ovan i punkt 20 nämnda, strider mot det ändamål som eftersträvas med nämnda bestämmelse, nämligen att skydda konsumenterna vilka anses utgöra den svagare parten i avtal som ingås med en näringsidkare.
- 25 Som Europeiska kommissionen har gjort gällande, och som generaladvokaten har angett i punkt 25 i sitt förslag till avgörande, kan kravet att konsumenten först ska ha konsulterat en webbplats leda till bevisvärigheter, inte minst när avtalet, såsom i det nationella målet, inte ingåtts på distans via denna webbplats. Under sådana förhållanden kan svårigheterna att bevisa att ett sådant orsakssamband föreligger mellan det medel som används för att rikta verksamheten, det vill säga en webbplats, och

ingåendet av ett avtal, avhålla konsumenterna från att väcka talan vid nationella domstolar med stöd av artiklarna 15 och 16 i förordning nr 44/2001, och försvaga det med dessa bestämmelser eftersträvade konsumentskyddet.

- 26 Dock gäller i likhet med vad generaladvokaten har angett i punkt 26 i sitt förslag till avgörande att även om nämnda orsakssamband inte utgör ett oskrivet rekvisit som utgör en förutsättning för tillämpningen av nämnda artikel 15.1 c, gäller icke desto mindre att det kan utgöra en viktig omständighet som den nationella domstolen kan beakta vid fastställandet av om verksamheten de facto är riktad till den medlemsstat där konsumenten har hemvist.
- 27 Domstolen erinrar i detta hänseende om att den i punkt 93 och i domslutet i sin dom av den 7 december 2010 i de förenade målen C-585/08 och C-144/09, Pammer och Hotel Alpenhof (REU 2010, s. I-12527), upprättade en icke uttömmande förteckning över omständigheter som en nationell domstol kan begagna sig av för att bedöma huruvida det väsentliga rekvisitet att den kommersiella verksamheten ska vara riktad till den medlemsstat där konsumenten har hemvist är uppfyllt.
- 28 Efter att ha slagit fast att tillämpningen av nämnda artikel 15.1 c inte förutsätter att ett konsumentavtal ingås på distans lade domstolen för övrigt i punkt 44 i sin dom i det ovannämnda målet Mühlleitner ytterligare omständigheter till den icke uttömmande förteckningen, bland annat att ”kontakt tas på distans” och att ”ett konsumentavtal ingås på distans”, vilka kan visa att avtalet avser en verksamhet som är riktad till den medlemsstat där konsumenten har hemvist.
- 29 För att förhindra att tillämpningsområdet för artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 utvidgas, ska det slås fast att det orsakssamband som avses i den första tolkningsfrågan ska anses utgöra ett tecken på en ”riktad verksamhet” på samma sätt som den kontakt som tas på distans och som leder till att konsumenten blir avtalsrättsligt bunden på distans.
- 30 Som generaladvokaten har påpekat i punkterna 33–38 i sitt förslag till avgörande kan även den omständigheten, att en sådan näringsidkare som den som är aktuell i det nationella målet har hemvist i en medlemsstat nära gränsen till en annan medlemsstat, i ett område med sammanhängande bebyggelse som sträcker sig till båda sidor av denna gräns, och att vederbörande använder ett telefonnummer som tilldelats av den andra medlemsstaten genom att göra det tillgängligt för sina eventuella kunder med hemvist i sistnämnda stat för att de därigenom ska kunna undvika kostnaden för internationella samtal, utgöra en omständighet som tyder på att näringsidkarens verksamhet ”riktas till” denna andra medlemsstat.
- 31 Det ankommer under alla förhållanden på den hänskjutande domstolen att göra en samlad bedömning av de omständigheter under vilka det aktuella konsumentavtalet ingåtts, för att med ledning av förekomsten eller frånvaron av de omständigheter som anges i den icke uttömmande förteckning som domstolen upprättat i relevant praxis enligt punkterna 27 och 28 i förevarande dom, avgöra om artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 är tillämplig.
- 32 Mot bakgrund av vad som redovisats ovan ska den första frågan som ställts besvaras enligt följande. Artikel 15.1 c i förordning nr 44/2001 ska tolkas så, att den inte förutsätter att det föreligger ett orsakssamband mellan det medel som används för att rikta den kommersiella verksamheten eller yrkesverksamheten till den medlemsstat där konsumenten har hemvist, nämligen en webbplats, och ingående av avtalet med konsumenten. Förekomsten av ett sådant orsakssamband utgör emellertid ett indicium på att avtalet har anknytning till en sådan verksamhet.

Rättegångskostnader

- 33 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

Artikel 15.1 c i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område ska tolkas så, att den inte förutsätter att det föreligger ett orsakssamband mellan det medel som används för att rikta den kommersiella verksamheten eller yrkesverksamheten till den medlemsstat där konsumenten har hemvist, nämligen en webbplats, och ingående av avtalet med konsumenten. Förekomsten av ett sådant orsakssamband utgör emellertid ett indicium på att avtalet har anknytning till en sådan verksamhet.

Underskrifter